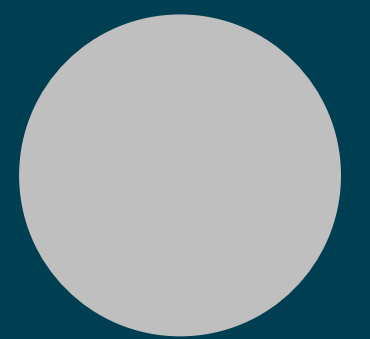

• • •
W A L L E S S
• •

A modern law firm
with a wall-less attitude

Siim Vahtrus

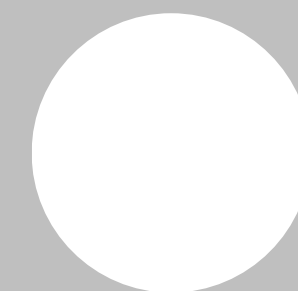
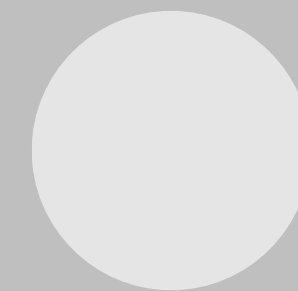
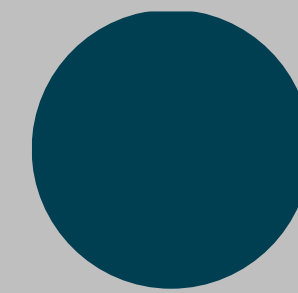
2. veebruar 2020

Kaasarääkimine kohalike metsaotsuste kujundamises – õiguslikke aspekte

Millest täna räägin?

1. KOVide roll metsaga seotud väärtuste kaitsel
2. Üldplaneeringute piirangud
3. Kohalikud kaitsealad
4. Raied tiheasustusaladel
5. KAH-alad

A close-up photograph of tree bark, showing various shades of brown and green. The bark is textured and has several patches of bright green lichen growing on it. The background is slightly blurred, focusing attention on the bark's details.

Kaasarääkimine kohalike metsaotsuste kujundamises

SOOVITUSI KOGUKONDADELE

Eestimaa Looduse Fond 2020

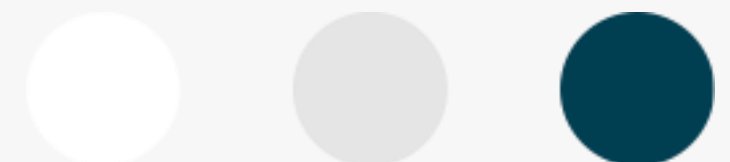

KOVide roll metsaökosüsteemide kaitsel

**KOVid
korraldavad
kohaliku elu
küsimusi**

1

- Metsaraiete üle otsustab metsaseaduse (MS) kohaselt riik Keskkonnaameti kaudu
- Looduskaitse on üldjuhul samuti riigi ülesandeks (Vabariigi Valitsuse seaduse § 61 lg 1)
- Samas on ka kohalikel omavalitsustel loodusväärtuste kaitsega seotud ülesanded:
  - a) üld- ja detailplaneeringute koostamine (maaomandile kitsenduste seadmine)
  - b) kohalike (loodus-)kaitsealade loomine
  - c) üksikpuude raie reguleerimine tiheasustusaladel
- KOVide ja riigi pädevused on teineteist täiendavad!

Loodusväärtustega arvestamine ja kaitse üldplaneeringutes

ÜP-dega võib
piirata ka
metsaraieid

2

- Üldplaneeringuga (ÜP) võib seada maakasutusele tingimusi, mis on vajalikud ÜP ülesannete täitmiseks. Viimaste hulka kuuluvad mh:
  - Rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste määramine;
  - Väärtuslike rohealade, maastike, looduskoosluste kaitse- ja kasutustingimuste määramine;
  - Puhke- ja virgestusalade asukoha ja seotud kitsenduste määramine;
  - Tingimused raietele asula või ehitise kaitseks keskkonnamõjude eest;
  - Kohaliku kaitseala loomine.
- Kohtud on kinnitanud, et ÜP-s võib piirata ka raieid (Tallinna RgK otsus asjas [3-17-1786](#), p 20)

Millised on head üldplaneeringu tingimused?

Proportsio-
naalsed

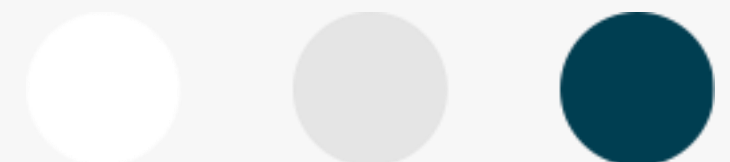
- Läbi on mõeldud eesmärk, mille jaoks piirangut seatakse
- Tingimus/piirang aitab seda eesmärki saavutada (sobiv)
- Tegemist on samavõrd tõhusatest kõige vähem isikute õiguseid riivava tingimusega (vajalik)
- Kaasnevad kahjud-kulud ei ole meetmega saadavat kasu arvestades ülemäärased (mõõdukas)

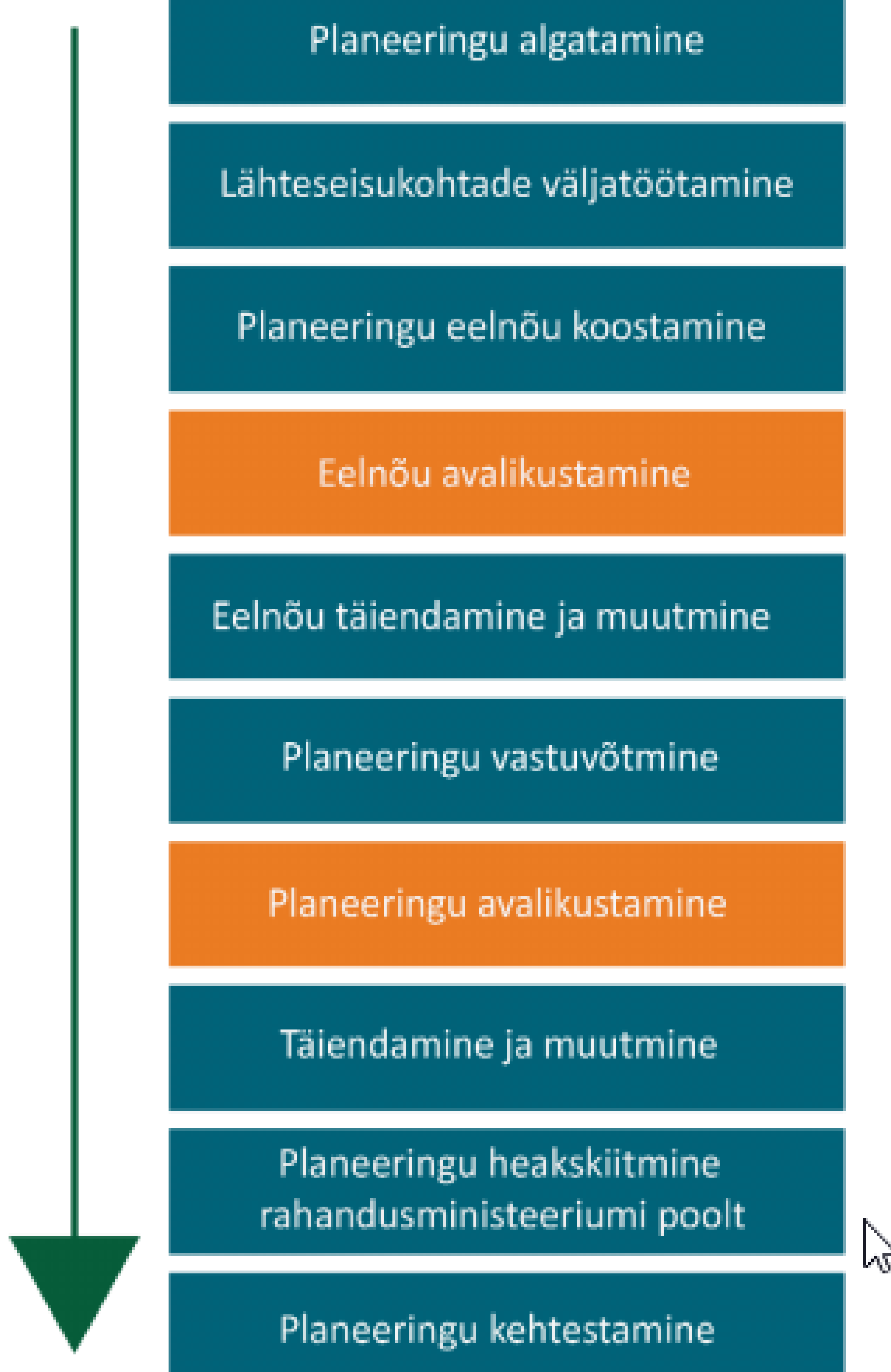
Täpsed

- Arvestavad konkreetse piirkonna väärtusi ja vajadusi
- Sarnaste väärtustega aladel võivad olla samasugused piirangud
- Tingimuste rangus sõltub ala väärtuslikkusest

Selged, üheselt
mõistetavad

- Vältida tasub ebamäärast väljendusviisi (“võimalusel”, “vajaduse korral”, “võimalikult palju/vähe”)
- Tingimus peab olema selline, et ka Keskkonnaamet saab sellega metsateatise läbivaatamisel arvestada

Kuidas kaasa rääkida?

Ettepanekud ÜP-le

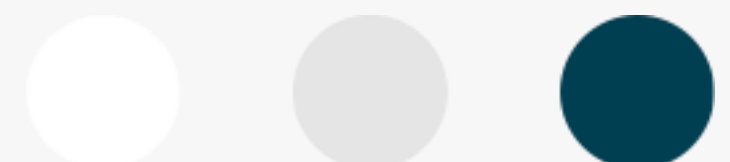
- Üldplaneeringute koostamine on avalik protsess
- Laiem avalikkus saab kaasa rääkida nii enne kui pärast planeeringu vastuvõtmist
- KOV peab ettepanekuid kaaluma, neile vastama
- Mida varem, seda parem
- Mida konkreetsem, seda parem

Hüvitised ja ÜP vaidlustamine

- Maaomanikud ootavad tihti igasuguste metsamajandamisele seatud tingimuste eest hüvitisi
- Põhjus: looduskaitsealadel hüvitatakse?
- Planeeringute puhul üldist hüvitusmehhanismi ette nähtud ei ole.
- Võimalik on kinnisasja avalikes huvides omandamine, kui piirangud välistavad selle senise sihtotstarbelise kasutamise. Senise kohtupraktika (nt Tallinna RgK otsus asjas [3-17-131](#)) kohaselt on see võimalik vaid äärmiselt rangete piirangute puhul (nt totaalne raiekeeld)
- Planeeringus seatud kitsenduste ebapiisavuse või ülemäärasuse korral võimalik seda vaidlustada nii igapähe kui maaomanikul
- Kohtud ei otsusta KOVi eest, kas üks või teine väärtus on tähtsam. Samas kontrollivad kohtud, kas kõik asjaolud välja selgitatud, arvesse võetud, ega otsus pole ilmselgelt ebaratsionaalne ja kas menetlusnõudeid (nt avalikustamine) järgitud

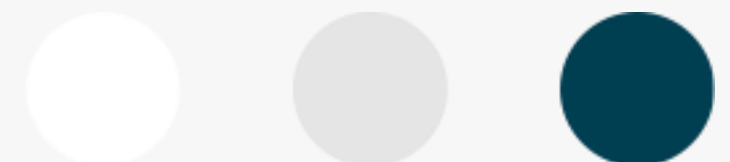

Kohalikud kaitsealad

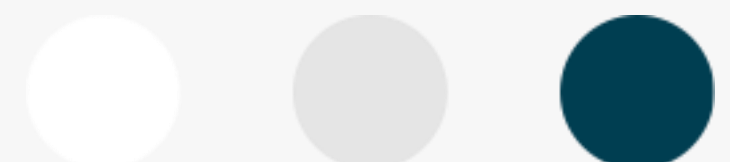

- Võidakse luua nii üldplaneeringuga kui ka eraldiseisvalt
- Ala loomine lubatud kohaliku tähtsusega väärtusliku maastiku, looduskoosluse, jne kaitse. Kaitse alla võtmist võib õigustada haruldus, tüüpilisus, aga ka ohustatus, sh inimtegevuse poolt
- Heaks suunanäitajaks kohalike kaitsealade loomise osas Riigikohtu otsus asjas [3-17-563](#)
- Maaomanikele piirangute kompenseerimine analoogne üldplaneeringutega

Võimalikud piirangud kohalikel kaitsealadel

- Kohalikel kaitsealadel on võimalik kehtestada LKS-s sätestatud piiranguvööndile omaseid tingimusi maaomandi kasutamisele (neid vajadusel leevendades)
- Metsaraiete osas:
  - ❑ keelata või piirata lage- ja turberaieid (uuendusraieid);
  - ❑ seada tingimusi maastikuilme ning koosluse loodusliku tasakaalu, liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamiseks;
  - ❑ keelata puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt;
  - ❑ seada metsaseadusest erinevaid tingimusi raielangi suurusele, kujule, raiutava metsa vanusele;
  - ❑ piirata raieid ajaliselt (nt metsalindude pesitsusperioodi ajaks)
- NB! Tingimused peavad taaskord olema proportsionaalsed eesmärgi suhtes

Kaitsealade moodustamine eraldi menetluses

- Ettepaneku saab teha põhimõtteliselt igäüks. Samas nõutakse selles detailset infot, mille koostamiseks vaja eksperdi abi
- Edasine menetlus on avalik. Peamised etapid:
  1. Ekspertiisi koostamine kaitse alla võtmise ja võimalike piirangute põhjendatuse kohta
  2. Avalikkuse ja maaomanike teavitamine
  3. Otsuse eelnõu avalik väljapanek ja kirjalike arvamuste kogumine
  4. Kirjalikele arvamustele vastamine
  5. Avalik koosolek
  6. Kaitse-eeskirja kehtestamine

Üksikpuude raie tiheasustusaladel

KOVide raie-
määrused ja
raieload

4

- Tiheasustusalal asuvad üksikpuud ja väiksemad salud ei allu metsaseaduse reeglitele, vaid on LKS kohaselt KOV-ide reguleerida
- KOVidel õigus otsustada nii raiete lubatavuse kui menetlusreeglite üle, täpsemad reeglid on toodud nn raiemäärustes
- Praktikas on KOVid endale sageli jätnud keeldumise õiguse juhtudel, kui puude raie ei ole planeeringute või ehitusloa kohaselt ette nähtud, puud ei ole ohtlikud või on vajalikud rohevõrgustiku seisukohalt; samuti on seatud tingimusi pesitsevate lindude kaitseks

**Peamine
eesmärk: info
vahetamine**

- RMK-poolne tegevus, mille aluseks on metsaseaduse nõue, et asulate lähedal peab RMK kaasama metsamajandamistööde planeerimisse kohaliku kogukonna või elanikud
- RMK korraldab kaasamiskoosolekuid, mille eel tehakse kättesaadavaks raiete kaart ning selgitused kavandatud tööde kohta
- Tegemist ei ole haldusmenetlusega, seega ei kehti vastavad menetlusnõuded ja otsuse vaidlustamise õigus
- RMK enda nägemuses kaasamise eesmärk pigem infovahetus, mitte üldine arutelu, kas üldse raiuda
- Justiitsministeerium on rõhutanud, et MS sätestatud kaasamismenetlus peab siiski olema sisuline, mitte näiv; õiguskantsler kaasamise osas selguse vajadust – igal juhul peab kaasamine toimuma enne metsateatise esitamist

Siim Vahtrus

Advokaat

M +372 55 683 880

E siim.vahtrus@walless.com

Lühitutvustus

Siim Vahtrus on töötanud keskkonnaõiguse valdkonnas üle 10 aasta. Enne Advokaadibüroo Walless (varem Derling Primus) meeskonnaga liitumist töötas Siim pikalt SA Keskkonnaõiguse Keskuses juristi ja organisatsiooni juhina, samuti osales ta rahvusvaheliste keskkonnaühenduste võrgustike juhtimises. Seetõttu on tal põhjalikud teadmised ning kogemus Eesti ja EL keskkonnaõigusest ning –poliitikast.

Siim on mitmete valdkonna käsiraamatute ja juhiste, sh keskkonnaseadustiku üldosa seaduse kommenteeritud väljaande ning keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamatu autor. Lisaks on Siim koolitanud nii ametnikke, ettevõtjaid kui kodanikuühendusi.

Töövaldkonnad

- Keskkonnaõigus
- Ruumiline planeerimine
- Ehitusõigus
- Energeetika
- Kinnisvaraarendus
- Jäätmekäitlus

Hiljutisi töid

- Erinevate kohalike omavalitsuste nõustamine keskkonna- ja planeerimisõiguse küsimustes, sh **kaevandamislubade ja geoloogilise uuringu lubade, tuuleparkide rajamise** teemal;
- Erinevate ühenduste nõustamine seoses **Rail Baltic maakonnaplaneeringutega**, sh edukas esindamine kohtuvaidluses;
- Kohaliku seltsi nõustamine seoses Kolga-Jaani lähedusse kavandatava **turbakaevandusega ja ala kohaliku kaitse alla võtmisega**;
- Eesti ja rahvusvaheliste ettevõtete nõustamine ja esindamine **tuuleenergeetika arendamise** teemal;
- Erinevate kinnisvaraettevõtete nõustamine **planeeringute ja ehituslubadega** seotud kohtuvaidlustes.

• • •
W A L L E S S
• •

Liivalaia 45, 10145, Tallinn
Kaluri 2, 51004, Tartu

www.walless.com

